

MIZERNIE (35) *av*

-z- (29), -f- (6).

Oba e jasne.

Sł stp brak, Cn s.v. nędznie, Linde XVI w. (jeden z niżej notowanych przykładów).

1. *Marnie, nędznie; w sposób godny pożałowania; niewłaściwie; misere Calag, Cn; afflicte Mącz; miserabiliter, miserandum in modum, miseris modis Cn (27) : Niefertis mniej nędznemu/ niefertis mniej nieszczęsnemu [...] iám zaprawdę aż do niebá przez chwałę był powysfżon/ á teraz aż do ziemie iestem mizernie flożon [usque ad terram miserabiliter sum depressus alysz do szsamey szyemye yesthem ponyszon szplaczem HistAl 1510 218]. HistAl F4v; MurzHist S2; Skorom fie yedno ná fwyát mizernye národził LubPs Fv; Afflicte, Mizernie/ Nędznie. Mącz 130b, 92c; RejAp 95; Elendiglich. Nędznie/ mizernie/ et lichy. Misere. Calag 156b; Gdy mizernie ná krzyżu wiśiał/ trzęlenie ziemie wielkie ná miáło ono przyśzło SkarŻyw 385; ReszList 143; Calep 665a; ty dużo moiá [...] cudzołożnicą fię odłączoną od Chryśtuśá sftáwfy/ dobrowołnieś [!] fię/ ále mizernie fpuściłá z wyfokości pánieńftwá czyftego/ w przepáść nierządu fmodliwego. LatHar 150.*

W połączeniu szeregowym (1): [Mateusz] fiedzi vftáwicznie ná tym nędznym mycie á ná fzfárfwtwie fwiátá tego/ nędznie/ mizernie/ á s kłopotem fzukáiąc wfpomożenia fwego od niego RejPos 325v.

Fraza: »mizernie się [z kim] dzieje« (1): Abowięmci lunatikiem iest i mizernie się znim dzieie [male patitur]/ Bo częftokroć wpadá wogień i częfto kroć w wodę MurzNT Matth 17/14.

Zwroty: »mizernie cierpieć« (2): iż oyćiec dla niewdzięczności fynowfkiey mizernie ftanu fwégo/ od potomftwá w brániu tákowéy części dóbr ciérpiał [quod [...] depressionem status sui ... patiebatur JanStat 558] SarnStat 588 [idem] 631.

»mizernie zginąć (a. poginać), zemrzeć; mizernie dokonać (a. dokończyć) żywota« [szyk zmienny] (5:1;4): MurzHist O; zabił go/ á brát [...] fzyję złamał. A ták mizernie ci dwa brácia zginęli BielKron 128; Sergius kazał go wzyać s kłáftorá á do więzyenia dáć/ gdzye thám mizernie dokonał żywotá fwego. BielKron 172v, 439; HistRzym 91; RejPos 198v; WerGośc 225; y wiele krolow y Cefárzow y vczonych ludzi w fwoiey fękcie mieli: á przećię mizernie poginęli WujNT 417; PaxLiz B2; dał w więzieniu gárdło: A ták mu fię mizernie w tey nieśławie zmárło. KlonWor 17.

Wyrażenie: »mizernie ochorzały« (1): w ktorymeś [świecie] zráníł á ochromił tę nędzną á mizernie ochorzálá dużyczkę fwoię. RejPos 327v.

Szeregi: »nędznie a mizernie« (1): pifano niemi takie rzeczy/ ktorych kto niewie/ nędznie/ á mizernie żywie/ ná fwiecie. GórnDworz F7v. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.].

»sprośnie a mizernie« (1): potym fprofnie á mizernie w gnoiu dokończył żywotá fwego. WerGośc 225.

2. *Niegodziwie, okrutnie; miserandum in modum, miseris modis Mącz, Cn; cruciabiliter Mącz (8) : Cruciabiliter, Mizernie/ okrutnie Mącz 69d; Miserandum in modum milites populi Romani capti, necati, deferti, dissipati sunt, Bárzo mizernie służebny lud ludu Rzymskiego poymány/ pobity Mącz 224d, 19b; Czárt go opętał/ y trzął mizernie/ y tłuł po ziemi SkarŻyw 86; bo ná odmienné rzeczy fye fádzili/ Więc fye obá zarazem mizernie zdrádzili. PudłFr 76.*

Zwroty: »mizernie [od kogo] porażony« (1): Mizernie od nich [od braci] gdy był porażony, Poćierać musiał [Władysław wtory] w nędzy obce ftrony. *KlonKr C4v*.

»mizernie wojować« (1): Ná on čás Gottowie/ Wandalowie/ Hunnowie/ mizernie Fráncufką ziemię woiowali: mordy wielkie y okrucieńtwá czynili *SkarŻyw 528*.

»mizernie [kogo] zamordować« (1): Aliquem ingulare plumbeo gladio, Mizernie kogo zámordować y ftrąć. *Mącz 177b*.

Synonimy: 1. *licho, marnie, nędznie, niewłaśnie, żałośnie;* 2. *niegodnie, nikczemnie, okrutnie.*